

Către
Avocatul Poporului
Doamnei Renate Weber

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Subscrisa, ASOCIAȚIA DECLIC, vă înaintăm cu respect prezenta:

ADRESĂ

Legea pentru modificarea și completarea art. 56 indice 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (denumit în continuare "Proiectul de lege") încalcă flagrant art. 1 alin. (5), art. 11, art. 34, 35, 47 și art.148 din Constituția României.

În forma propusă prin proiectul PL-x 132/2022 sunt nesocotite obligațiile și responsabilitățile României față de Uniunea Europeană, prin nerespectarea dispozițiilor cuprinse în art.11, 191, 194 și 288 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, precum și în Directivele nr. 60/2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, nr. 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, nr. 147/2009 privind conservarea păsărilor sălbatice și în Directiva nr. 52/2014 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Vă solicităm să sesizați direct Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a acestei legi conform art. 1 alin. (5), art. 11, Art. 34 alin. (1) și (2), art. 35, art. 47 și art. 148 din Constituția României.

I.ARGUMENTAREA CARACTERULUI NECONSTITUȚIONAL AL PREVEDERILOR CUPRINSE ÎN PROIECTUL DE LEGE

A) Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție referitor la principiul securității juridice.

Scopul declarat al OUG nr. 57/2007 este stabilit la art. 1 ca fiind garantarea conservării și utilizării durabile a patrimoniului natural.

Cu toate acestea, în mod radical opus, Proiectul de lege impune prin adăugarea alineatului (8) la art. 56 indice 1 din OUG nr. 57/2007 ca investițiile în amenajări hidroenergetice să fie puse în funcțiune fără nicio verificare prealabilă de către autoritățile competente și fără nicio condiționare suplimentară față de procentul de realizare mai mare de 60%, condiționare care nu are nicio relevanță raportat la conservarea patrimoniului natural.

Rezultă astfel că Proiectul de lege excede viziunii temeinice a legiuitorului, care prin art. 56 indice 1 din OUG nr. 57/2007 stabilește la alin. (3) (! Prevedere păstrată în Proiectul de lege) că modificarea limitelor ariilor naturale protejate se poate face strict în baza unui studiu științific, cu avizul consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului. În alineatele (4)-(7) ale art. 56 indice 1 din OUG nr. 57/2007, sunt prevăzute diferite situații în care se solicită modificarea limitelor ariilor naturale protejate, însă toate reclamă îndeplinirea unor condiții constând în obținerea diverselor aprobări/avize de la autoritățile competente.

În aceste condiții, este evident că Proiectul de lege încalcă principiul securității juridice, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, care stabilește că: *“În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”*. Concret, principiul securității juridice are drept componentă previzibilitatea legii.

“Cu privire la principiul securității juridice, instituit, implicit, de art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea a statuat că acesta exprimă, în esență, faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă (deciziile nr. 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2012, sau nr. 240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 12 iunie 2020, paragraful 105). Securitatea juridică a persoanei se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și a libertăților fundamentale (deciziile nr. 454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018, paragraful 68, și nr. 187 din 17 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 478 din 7 mai 2021, paragraful 65).”

În condițiile în care modificarea limitelor ariilor protejate se subsumează unor cerințe binedefinite de către legiuitor, iar amenajările hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% pot fi puse în funcțiune la discreție, concluzia este că Proiectul de lege nu respectă securitatea juridică, legiuitorul urmărind strict punerea în funcțiune a amenajărilor hidroenergetice, fără a ține cont de cadrul de reglementare deja consacrat de OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Opțiunea legiuitorului de a insera aceste dispoziții privind amenajările hidroenergetice într-o ordonanță referitoare la ariile protejate, fără a manifesta niciun interes față de previzibilitatea normelor, este complet ilară și totodată dezastruoasă pentru dreptul cetățenilor de a beneficia de stabilitatea legislației.

B) Încălcarea art. 11 din Constituția României referitor la dreptul internațional și dreptul intern

Art. 11 alin. (1) din Constituție are următorul cuprins:

(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

Proiectul de lege încalcă, fără putință de tăgadă, principiul 17 din Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea.

Conform principiului 17: „Evaluarea impactului asupra mediului, în calitate de instrument național, se realizează pentru activitățile propuse care pot avea un impact negativ semnificativ asupra mediului și care fac obiectul unei decizii a autorității naționale competente.”

Formularea imperativă a Principiului 17 este în concordanță cu punctul de vedere conform căruia evaluarea impactului asupra mediului este acum impusă de dreptul internațional general.

În condițiile în care proiectul de lege exceptează toate proiectele hidroenergetice de la evaluarea impactului asupra mediului, adică transformă o excepție într-o regulă, acesta este în dezacord total cu art. 11 din Constituție, motiv pentru care trebuie admisă obiecția de neconstituționalitate.

Potrivit art. 2 alin. (1) din **Acordul de la Paris**:

Prezentul acord, contribuind la punerea în aplicare a convenției, inclusiv a obiectivului său, are ca scop consolidarea răspunsului global la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei, inclusiv prin:

(a)	menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2 °C peste nivelurile preindustriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1,5 °C peste nivelurile preindustriale, recunoscând că astfel s-ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice;
(b)	creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice și de încurajare a rezistenței la schimbările climatice și a dezvoltării cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră , într-un mod care nu pune în pericol producția alimentară; și
(c)	întreprinderea măsurilor necesare pentru ca fluxurile financiare să corespundă unei evoluții către o dezvoltare cu un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și rezistentă la schimbările climatice.

Au fost efectuate o serie de cercetări științifice care au demonstrat că hidrocentralele (rezervoarele), contrar mitului vehiculat, emit cantități imense de gaze cu efect de seră.

Un studiu publicat la sfârșitul anului 2016 în BioScience, revistă științifică lunară, peer-reviewed, care este editată de Oxford University Press, a stabilit că **barajele și rezervoarele contribuie la încălzirea globală cu 25% mai mult decât se estimase anterior**. Autorii studiului, din universități și instituții din SUA, Canada, China, Brazilia și Olanda, au calculat că rezervoarele emit echivalentul unui gigaton - sau un miliard de tone - de dioxid de carbon în atmosferă în fiecare an.

Evident că prin „eliberarea” proiectelor hidroenergetice de orice restricții legislative în materie de mediu, România eșuează în a-și îndeplini obligațiile asumate prin Acordul de la Paris în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încălcând și prevederile constituționale reglementate la art.11.

Prin impactul foarte grav asupra unor populații ale unor specii amenințate (precum lostrita), specii cărora li se va reduce arealul și li se va reduce diversitatea intraspecifică, proiectul de lege reprezintă o acțiune fermă de sabotare a Obiectivului de la Aichi nr. 12. Astfel, se încalcă Convenția privind Diversitatea Biologică (publicată în M.O. nr. 199 din 2 august 1994).

Proiectul de lege implică distrugerea singurului râu mare de munte care mai curge liber în Carpații Românești (Jiul), precum și a o serie de alte râuri de munte extrem de valoroase ecologic și peisagistic (precum Răstolița, Valea Bradului, Ilva Mare, Bistra, Bratcu etc.). Mai implică alterarea gravă a Mureșului aval de confluența cu Ilva Mare. Aceste râuri sunt sacrificate pentru o producție de energie electrică extrem de redusă și pe deasupra sporadică (hidrocentralele de pe Jiu nu ar funcționa mai mult de jumătate din an). Sunt râuri care oferă servicii ecosistemice infinit mai mari decât avantajul economic obținut prin exploatarea lor hidroenergetică. Suferă deopotrivă luncile adiacente și locuitorii din satele/orașele riverane. Astfel avem o evidentă încălcare a principiului utilizării rationale a zonelor umede din Convenția de la Ramsar (publicată în M. O. nr. 18 din 26 ianuarie 1991).

C) Încălcarea art. 34 din Constituție referitor la dreptul la ocrotirea sănătății

Art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție au următorul cuprins:

(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice.

O lege care exonerează „poluatorul” de la obligativitatea întocmirii studiilor de impact și a studiilor de evaluare adecvată este profund neconstituțională, afectând dreptul fundamental la ocrotirea sănătății.

Deteriorarea corpurilor de apă, distrugerea ecosistemelor acvatiche, precum și a habitatelor forestiere afectează inclusiv sănătatea umană. Finalitatea studiilor de impact asupra mediului o

reprezintă și stabilirea soluțiilor pentru prevenirea sau limitarea impactului ecologic mai sus menționat, precum și identificarea autorităților responsabile în situația dezastrelor ecologice, pe principiul „poluatorul plătește”.

În condițiile în care legea ridică protecția garantată ariilor protejate pentru astfel de proiecte hidroenergetice, acordând, în schimb, „imunitate”, proiectelor hidroenergetice prin simpla invocare a interesului public major, riscul creat pentru mediul înconjurător și sănătatea umană este unul major.

Proiectul de lege nu încalcă doar art. 34 din Constituție, ci și politicile actuale ale Uniunii Europene în materie de sănătate.

În analiza aprofundată „Legătura dintre pierderea biodiversității și răspândirea tot mai mare a bolilor zoonotice” întocmită de către Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară din Parlamentul European s-a reținut că „ *O opțiune de politică aflată în prezent în discuție se referă la o politică comercială durabilă a UE și la inițiativa Parlamentului European de a crea instrumente obligatorii din punct de vedere juridic pentru a asigura un **comerț fără defrișări**, ca o modalitate de a aborda impactul UE, în calitate de consumator de bunuri și materiale, asupra pădurilor din întreaga lume.*

Atunci când **pierderea biodiversității ar trebui redusă prin crearea și extinderea rețelelor de zone protejate**, ar trebui să se ia în considerare faptul că zonele protejate mai îndepărtate de centrele de populație umană sunt mai bune pentru prevenirea bolilor zoonotice. În mod similar, **ariile protejate mari și bine conectate între ele determină un risc mai mic de apariție a bolilor decât cele mai mici, dispersate în peisaje antropice**. Riscul de răspândire ar putea fi redus dacă biodiversitatea este promovată în zonele îndepărtate de așezările umane sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura că animalele sălbatice trăiesc în zone suficient de mari, interconectate în mod corespunzător și cât mai departe posibil de așezările umane și de animale. Acest lucru este valabil, de exemplu, pentru animalele sălbatice din regiunile temperate care încep să se dezvolte datorită îmbunătățirii ecosistemelor periurbane.”

Există numeroase studii științifice care confirmă legătura între pierderea biodiversității și creșterea transmiterii bolilor infecțioase.

În ultimii ani, a apărut o imagine coerentă - pierderea diversității tinde să crească transmiterea agenților patogeni și incidența bolilor. Acest model apare în toate sistemele ecologice, variind în funcție de tipul de agent patogen, gazdă, ecosistem și mod de transmitere

Ca exemplu, virusul West Nile este un virus transmis de țânțari pentru care mai multe specii de păsări acționează drept gazde. Trei studii recente au detectat corelații puternice între o diversitate scăzută a păsărilor și un risc uman crescut sau o incidență mai mare a encefalitei West Nile în Statele Unite 7-9. Comunitățile cu o diversitate aviară scăzută tind să fie dominate de specii care amplifică virusul, inducând o prevalență ridicată a infecției la țânțari și la oameni, în timp ce comunitățile cu o diversitate aviară ridicată conțin multe specii care sunt gazde mai puțin „competente”.

În cazul sindromului pulmonar cu hantavirus, o boală zoonotică transmisă direct, studiile corelaționale și experimentale au arătat că o diversitate mai scăzută a mamiferelor mici crește prevalența hantavirusurilor în gazdele lor, sporind astfel riscul pentru oameni. Diversitatea are

un efect similar pentru bolile plantelor, pierderile de specii crescând transmiterea a doi agenți patogeni fungici de rugină care infectează iarba perenă de secară și alte specii de plante.

D) Încălcarea art. 35 din Constituție referitor la dreptul la un mediu sănătos

Art. 35 din Constituție are următorul cuprins:

(1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.

(2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.

(3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

Proiectul de lege, prin prevederile pe care le cuprinde, încalcă Directiva nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, care a fost transpusă în dreptul intern tocmai prin OUG nr. 57/2007, a cărei modificare o propune Proiectul de Lege.

Costurile încălcării Directivei habitate nu sunt pur ecologice, ci se extind la cele economice, medicale și agricole și au totodată implicații morale și estetice profunde.

Motivele pentru conservarea naturii și a biodiversității sunt, în esență, de trei feluri.

În primul rând, biodiversitatea oferă o sursă reală și potențială de resurse biologice (inclusiv alimente, medicamente și alte valori materiale care susțin pescuitul, condițiile de sol, și parcurile).

În al doilea rând, biodiversitatea contribuie la menținerea biosferei într-o stare care să susțină viața umană și alte forme de viață.

În al treilea rând, biodiversitatea merită să fie menținută din motive neștiințifice, de ordin etic și estetic.

Există trei domenii principale în care astfel de proiecte pot avea un impact semnificativ asupra mediului:

- Impactul asupra utilizării terenurilor
- Impactul asupra vieții sălbatice
- Impactul asupra emisiilor- Deși se presupune, în general, că instalațiile hidroelectrice emit gaze cu efect de seră la fel ca și cele eoliene, există tot mai multe dovezi că emisiile pot fi considerabil mai mari, unele la fel de mari ca și cele de combustibili fosili. Cu toate acestea, analizele privind impactul climatic al centralelor hidroelectrice au fost simpliste. Astfel de analize nu au luat în considerare impactul acumulării de gaze în atmosferă în timp.

E) Încălcarea art. 47 din Constituție referitor la nivelul de trai

Art. 47 alin. (1) din Constituție are următorul cuprins:

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

Încălcarea Directivei habitate și a Directivei cadru apă duce la scăderea biodiversității iar acest lucru are inclusiv consecințe asupra agriculturii și economiei, consecințe care pot fi atât de grave încât statul nu mai poate asigura cetățenilor un nivel de trai decent.

Potrivit unui amplu studiu realizat de Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite în 2019 scăderea biodiversității reprezintă un grav pericol la adresa securității alimentare. Chiar și acțiunile unui stat pot determina în mod semnificativ scăderea biodiversității și astfel pot periclita securitatea alimentară. În plus, nu doar biodiversitatea la nivel global este importantă, ci și biodiversitatea regională și cea locală. Astfel, scăderea biodiversității forestiere poate duce la răspândirea mult mai ușoară a incendiilor, și acest lucru afectează și terenurile agricole, prin afectarea regimului precipitațiilor. În plus, biodiversitatea forestieră este importantă și pentru păstrarea în condiții optime a apelor subterane, în primul rând prin alimentarea pânzei freatice, ceea ce are efecte asupra terenurilor agricole aflate la distanță. În plus, toate zonele împădurite, chiar și cele din agrosilvicultură, au un rol decisiv în stoparea eroziunii solului și reducerea poluanților din sol.

Distrușgerea completă a unor habitate forestiere are efecte devastatoare asupra agriculturii în special în zona sudică a României.

Astfel, conform unui raport special al Curții de Conturi Europene distrușgerea habitatelor forestiere este un important factor de deșertificare, în zona sudică a Dobrogei riscul de deșertificare fiind deosebit de grav, iar în zona Deltei Dunării fiind ridicat. Conform raportului, aproximativ 30% din suprafața totală a României este expusă la deșertificare, cea mai mare parte a suprafețelor expuse aflându-se în Dobrogea, Moldova, partea de sud a Câmpiei Române și Câmpia de Vest. Întrucât terenurile agricole din aceste zone sunt cele mai fertile din întreaga țară, pierderea lor prin deșertificare periclitează securitatea alimentară în România. Raportul arată și că solurile României au un nivel scăzut de carbon organic, acest lucru fiind corelat cu un risc crescut de deșertificare. Întrucât pădurile și pajiștile sunt, conform raportului, o veritabilă fântână de carbon, păstrarea lor intactă este necesară pentru a nu spori pericolul deșertificării și a periclita astfel securitatea alimentară.

F) Încălcarea art. 148 din Constituție referitor la integrarea în Uniunea Europeană

Art. 148 alin. (2) din Constituție are următorul cuprins:

(2)Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

Prin modalitatea de reglementare adusă în discuție de Proiectul de lege, se încalcă principiile enunțate în Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, mai exact a dispozițiilor cuprinse în:

- **Articolul 11 (ex-articolul 6 TCE) din TFUE**

“Cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, în special pentru promovarea dezvoltării durabile.”

Proiectul de lege ignoră cu desăvârșire necesitatea de protecție a mediului, precum și politicile adecvate pentru realizarea acestui deziderat, având în vedere că propune funcționarea amenajărilor hidroenergetice inclusiv în arii naturale protejate. Măsura compensării adusă de Proiectul de lege este lipsită de orice relevanță pentru interesul de protecție a mediului, dat fiind că este imposibil să existe o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv. Fiecare zonă, cu atât mai mult în situația ariilor protejate, este caracterizată printr-o unicitate desăvârșită. Tocmai de aceea există arii protejate, întrucât acestea nu pot fi înlocuite cu nimic. Se pare că inițiatorii Proiectului de lege au viziunea naturii ca fiind un simplu bun de consum, care se poate înlocui atunci când alte interese o cer.

- **Articolul 191 (ex-articolul 174 TCE) din TFUE**

“(1) Politica Uniunii în domeniul mediului contribuie la următoarele obiective:

- conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului;
- ocrotirea sănătății persoanelor;
- utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;

- promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială și în special lupta împotriva schimbărilor climatice.”

Astfel cum am evidențiat în cele ce preced, Proiectul de lege trece cu vederea domeniul vital pentru existența societății umane: protecția mediului, asigurarea sănătății populației, precum și împiedicarea schimbărilor climatice, hidrocentralele producând cantități semnificative de gaze cu efect de seră.

- **Articolul 194 din TFUE**

“(1) În contextul instituirii și al funcționării pieței interne și din perspectiva necesității de a conserva și îmbunătăți mediul, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre:

- (a) să asigure funcționarea pieței energiei;
- (b) să asigure siguranța aprovizionării cu energie în Uniune,
- (c) să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile; și
- (d) să promoveze interconectarea rețelelor energetice.”

Se observă că, în acord cu viziunea promovată de TFUE, domeniul energiei trebuie să țină cont de cerințele de conservare și îmbunătățire a mediului, iar nu să le pericliteze prin măsurile la care recurg statele membre, cum este cazul prevederilor aduse de Proiectul de lege.

- **Articolul 288(ex-articolul 249 TCE) din TFUE**

“Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Decizia este obligatorie în toate elementele sale. În cazul în care se indică destinatarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Recomandările și avizele nu sunt obligatorii. “

Proiectul de lege așa cum vom detalia în cele ce urmează contrazice flagrant politicile uniunii în materie de energie și mediu .

Art. 1 din Proiectul de lege prevede că:

„(8)Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025.

(9) Finalizarea obiectivelor de investiții prevăzute la alin. (8) care se suprapun cu arii naturale protejate este posibilă, cu condiția ca Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să propună în compensare pentru suprafețele ocupate, o zonă echivalentă din punct de vedere al

biodiversității cu zona ocupată de obiectiv, până la punerea acestuia în funcțiune, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2025.”

Din simpla lecturare a textelor de lege enunțate reiese că legiuitorul român nu înțelege semnificația de „arie protejată” , pentru că altfel nu ar aprecia cu atâta ușurință posibilitatea compensării pentru suprafețele ocupate

Prin arie naturală supusă protecției se înțelege, potrivit prevederilor Directivei Habitate, **un areal terestru sau acvatic care se distinge prin anumite caracteristici geografice, abiotice și biotice naturale sau seminaturale.**

Proiectul de lege încurajează fragmentarea ariilor naturale protejate, cu efect dezastruos asupra mediului și sănătății umane, aspect detaliat la punctul C).

Proiectele de hidrocentrale trebuie să respecte cerințele legislației de mediu a UE, introdusă pentru a proteja și reface râurile și lacurile din Europa. Aceste prevederi legale sunt prevăzute în Directiva-cadru privind apa, în Directiva privind inundațiile, în Directiva "Păsări" și "Habitate", precum și în directivele privind evaluarea de mediu.

1.Nerespectarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, transpusă în dreptul național prin Legea apelor nr. 107/1996, care are următoarele obiective:

Conservarea corpurilor de apă de suprafață prin aplicarea tuturor măsurilor necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață;

Atingerea unui potențial ecologic bun și unei stări chimice bune pentru toate apele de suprafață;

Conservarea corpurilor de apă subterane prin aplicarea de măsuri necesare pentru a preveni sau a limita evacuarea poluanților în apele subterane și pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă subterane;

Protejarea, îmbunătățirea și refacerea tuturor corpurilor de apă subterane și obținerea unei stări bune a apelor subterane prin asigurarea unui echilibru între captările și realimentarea pânzei freatice;

Respectarea tuturor standardelor și obiectivelor în termen de 15 ani de la data intrării în vigoare a directivei, cu excepția cazului în care există dispoziții contrare în legislația comunitară pe baza căreia a fost stabilită fiecare zonă protejată.

Or, a permite construirea de hidrocentrale fără studii de impact asupra mediului, fără studii de evaluare adecvată, fără aviz Natura 2000, înseamnă a legifera contrar obiectivelor uniunii Europene și contrar obiectivelor asumate de țara noastră, ca membru al Uniunii.

Interesul public major și de siguranță națională declarat la art. II și III din Proiectul de lege nu justifică eludarea legislației unionale de mediu, acest fapt constituind o încălcare a principiului constituțional reglementat la art. 148 din Constituție.

Mai mult decât atât, Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-346/14 a reținut că interesul public major pe care îl reprezintă producerea de energie regenerabilă nu poate fi doar

invocat, ci fiecare proiect trebuie să aibă la bază o analiză științifică detaliată și specifică, înainte de a se putea concluziona că sunt îndeplinite condițiile unei derogări de la interdicția deteriorării.

Pe cale de consecință, interesul public major nu poate fi invocat la modul abstract, ci trebuie dovedit, pentru fiecare proiect în parte.

În condițiile în care Proiectul de lege prevede derogări în masă pentru proiectele de hidrocentrale, fără nicio analiză științifică pe fiecare proiect în parte, nu putem concluziona decît că este neconstituțională.

Este inadmisibil să fie eludate dispozițiile unionale de mediu care prevăd obligativitatea efectuării studiilor de impact asupra mediului și studiilor de evaluare adecvată.

În lipsa studiilor de impact, nu există soluții de prevenire sau limitare a prejudiciilor ecologice, situație absolut catastrofală, cu atît mai mult cu cît prejudiciile ecologice sunt ireversibile și transfrontaliere.

2. Nerespectarea Directivei nr. 43/92 CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, transpusă prin OUG nr. 57/2007 (cea modificată prin proiect), care conține următoarele dispoziții:

“Articolul 1

În sensul prezentei directive:

(a) conservare înseamnă o serie de măsuri necesare pentru a menține sau a readuce un habitat natural și populațiile de faună și floră sălbatică la un stadiu corespunzător, în conformitate cu definițiile de la litera (e) și (i);

(b) habitate naturale înseamnă areale terestre sau acvatice care se disting prin anumite caracteristici geografice, abiotice și biotice naturale sau seminaturale;”

“Articolul 2

(1) Obiectul prezentei directive este să contribuie la menținerea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de pe teritoriul statelor membre în care se aplică tratatul.

(2) În temeiul prezentei directive, se adoptă măsuri de menținere sau readucere la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de importanță comunitară.”

Prin Proiectul de lege este trecută cu vederea conservarea habitatelor naturale, dat fiind că stipulează că hidrocentralele vor funcționa fără vreun aviz prealabil, nici măcar de la autoritatea de mediu.

De asemenea, așa-zisa compensare a ariilor naturale protejate este în dezacord vădit cu orice încercare de menținere a biodiversității și de conservare a speciilor de floră și faună sălbatică.

Adoptarea și aplicarea dispozițiilor Proiectului de lege ar afecta dezastruos și iremediabil habitatele naturale de importanță națională și comunitară, ceea ce ar atrage inclusiv sancțiuni semnificative aplicate României de către organele Uniunii Europene.

3. Nerespectarea Directivei nr. 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații

Considerente:

“Inundațiile sunt fenomene naturale care nu pot fi prevenite. Cu toate acestea, unele activități umane (cum ar fi numărul tot mai mare de așezări umane și de bunuri economice aflate în zone inundabile, precum și reducerea capacității de retenție naturală a apei prin exploatarea terenurilor) și schimbările climatice contribuie la creșterea probabilității survenirii inundațiilor și a impactului negativ al acestora.”

Articolul 1

“Scopul prezentei directive îl constituie stabilirea unui cadru pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații, cu scopul de a reduce consecințele negative pentru sănătatea umană, mediu, patrimoniul cultural și activitatea economică asociate cu inundațiile în cadrul Comunității.”

Activitatea umană asociată cu funcționarea amenajărilor hidroenergetice, în special cu defrișările efectuate în astfel de condiții, trebuie controlată și supusă avizării de către autoritățile competente. Ori, faptul că Proiectul de lege permite funcționarea hidrocentralelor fără nicio verificare sau aprobare premergătoare crește pericolul afectării mediului în mod mai mult sau mai puțin conștient, dar iremediabil, ceea ce din nou încalcă rigorile existente la nivelul Uniunii Europene.

4. Nerespectarea Directivei nr. 147/2009 privind conservarea păsărilor sălbatice

Considerente:

“(6) Măsurile care trebuie luate se aplică diferiților factori care pot afecta efectivele de păsări, și anume consecințelor activităților umane, în special distrugerii și poluării habitatelor păsărilor, capturării și omorării de către om și comerțului care rezultă din astfel de practici. Stringența acestor măsuri trebuie adaptată la situația diferitelor specii în cadrul politicii de conservare.

(7) Prin conservare se urmărește protecția și gestionarea pe termen lung a resurselor naturale ca parte integrantă a patrimoniului popoarelor europene. Prin conservare se pot controla resursele naturale, precum și utilizarea acestora pe baza măsurilor necesare pentru menținerea și adaptarea pe cât este posibil a echilibrelor naturale dintre specii.”

Articolul 1

“(1) Prezenta directivă se referă la conservarea tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul european al statelor membre în care este aplicabil tratatul. Directiva reglementează protejerea, gestionarea și controlul asupra acestor specii și stabilește normele pentru exploatarea acestora.

(2) Prezenta directivă se aplică păsărilor, precum și ouălor, cuiburilor și habitatelor acestora.”

Articolul 2

“Statele membre iau măsurile necesare pentru a menține populația speciilor menționate la articolul 1 la un nivel care să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere sau pentru a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv.”

Astfel cum rezultă din cuprinsul Directivei, România trebuie să le asigure speciilor de păsări sălbatice de pe teritoriul european un cadru prielnic pentru conservarea lor.

Ori, legiuitorul, prin lipsa de interes manifestată prin Proiectul de lege față de habitatele naturale, precum și față de unicitatea ariilor protejate, pune în pericol principiile pe care se întemeiază Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice. Întregi ecosisteme sunt amenințate prin prevederile tranșante și opuse cerințelor de protecție a mediului, care se regăsesc în Proiectul de lege.

5. Nerespectarea Directivei nr. 52/2014 de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Considerente

“(7)În ultimii 10 ani, aspectele legate de mediu, cum sunt utilizarea eficientă și durabilă a resurselor, protejarea biodiversității, combaterea schimbărilor climatice și a riscurilor de accidente sau catastrofe au devenit mai importante la elaborarea politicilor. Acestea ar trebui, prin urmare, să constituie elemente importante în procesul de evaluare și în cel decizional.”

“(13) Schimbările climatice vor continua să provoace daune mediului și să afecteze dezvoltarea economică. În acest context, este adecvat să se evalueze impactul proiectelor asupra climei (de exemplu, emisiile de gaze cu efect de seră), precum și vulnerabilitatea lor la schimbările climatice.”

“(23) Pentru realizarea unei evaluări complete a efectelor directe și indirecte ale unui proiect asupra mediului, autoritatea competentă ar trebui să realizeze o analiză, examinând conținutul informațiilor furnizate de inițiatorul proiectului și obținute în urma consultărilor, și luând în considerare, de asemenea, orice alte informații suplimentare, după caz.”

Concluzia este că prin adoptarea Proiectului de lege se va ajunge la un regres considerabil al legislației naționale față de tendințele europene, dat fiind că aspectele legate de mediu au fost nesocotite cu vehemență.

Nu doar biodiversitatea și conservarea speciilor de plante, păsări și animale au fost trecute cu vederea de către legiuitor la momentul elaborării Proiectului de lege, ci și nevoia de a contracara efectele schimbărilor climatice, având în vedere că hidrocentralele emană gaze cu efecte de seră.

Ceea ce este mai grav în maniera de întocmire a Proiectului de lege, este împiedicarea oricărei evaluări a impactului amenajărilor hidroenergetice asupra mediului. Practic, nu există nicio formă de control a funcționării acestora, fiind posibilă afectarea în proporții îngrijorătoare a mediului și a componentelor acestuia.

Cu stimă,
ASOCIAȚIA DECLIC